

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและความต้องการด้านพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิธีดำเนินการวิจัยที่เสนอไว้มีดังนี้ ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อศึกษาความต้องการด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรคด้านการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย บุคลากรซึ่งเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 1,005 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากร ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดตัวอย่าง จากตารางของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1970 : 887 อ้างถึงใน ประคอง กรรณสูต, 2528 : 337) ขนาด ประชากร 1,005 คน จะได้ขนาดตัวอย่าง 385 คน

2.2 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) ได้กลุ่ม ตัวอย่าง จำนวน 385 คน โดยมีขั้นตอนในการสุ่มดังนี้

ขั้นที่ 1 : แบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มตามการจัดเขตการศึกษาของกระทรวง ศึกษาธิการ ซึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 3 เขตการศึกษา คือ

- 1) เขตการศึกษา 9 มี 5 จังหวัด คือ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดขอนแก่น จังหวัดเลย จังหวัดหนองคาย และจังหวัดสกลนคร
- 2) เขตการศึกษา 10 มี 7 จังหวัดคือ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร จังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดยโสธร และจังหวัดมหาสารคาม
- 3) เขตการศึกษา 11 มี 5 จังหวัดคือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดศรีสะเกษ จังหวัดชัยภูมิ และจังหวัดบุรีรัมย์

ขั้นที่ 2 : สุ่มจังหวัด ร้อยละ 50 ของทุกจังหวัด ในแต่ละเขตการศึกษาได้ จำนวน 10 จังหวัด โดยวิธีสุ่มตัวอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ขั้นที่ 3 : สุ่มอำเภอจากจังหวัดที่สุ่มได้ในขั้นที่ 2 ร้อยละ 25 ของแต่ละ จังหวัด ได้จำนวนทั้งหมด 44 อำเภอ โดยวิธีสุ่มอย่างง่ายเช่นกันกับขั้นที่ 2

เมื่อดำเนินการสุ่มจังหวัดและอำเภอตามขั้นตอนข้างต้นแล้ว จึงทำการสุ่มตัวอย่าง ประชากรโดยใช้การสุ่มแบบเน้นวัตถุประสงค์ (Purposive Sampling Technique) จะ ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงการสุ่มตัวอย่างจังหวัด อำเภอและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

เขต การศึกษา	จังหวัด/อำเภอ ที่สุ่มได้	กลุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่ง			รวม	
		ศึกษาธิการ จังหวัด	ศึกษาธิการ อำเภอ	ข้าราชการใน สำนักงานทุก ตำแหน่ง		
เขตการ ศึกษา 9	1. จังหวัดอุตรธานี	1	-	17	18	
	- อ.ไชยวาน	-	1	3	4	
	- อ.นากลาง	-	1	5	6	
	- อ.กุมภวาปี	-	1	5	6	
	- อ.ศรีบุญเรือง	-	1	4	5	
	- อ.กุคจับ	-	1	2	3	
	- อ.หนองวัวซอ	-	1	3	4	
	2. จังหวัดสกลนคร	1	-	22	23	
	- อ.เมืองสกลนคร	-	1	7	8	
	- อ.ส่องดาว	-	1	2	3	
	- อ.โคกศรีสุพรรณ	-	1	2	3	
	- อ.กุสุมาลย์	-	1	2	3	
	3. จังหวัดขอนแก่น	1	-	20	21	
	- อ.บ้านฝาง	-	1	4	5	
	- อ.พระยืน	-	1	4	5	
	- อ.น้ำพอง	-	1	5	6	
	- อ.มัญจาคีรี	-	1	4	5	
	- อ.ชุมแพ	-	1	5	6	
		รวม	3	15	115	133

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขตการศึกษา	จังหวัด/อำเภอ ที่ส่งได้	กลุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่ง			รวม
		ศึกษานิเทศก์ จังหวัด	ศึกษานิเทศก์ อำเภอ	ข้าราชการใน สำนักงานทุก ตำแหน่ง	
เขตการศึกษา 10	1.จังหวัดอุบลราชธานี	1	-	17	18
	- อ.โขงเจียม	-	1	3	4
	- อ.พนา	-	1	4	5
	- อ.ตระการพืชผล	-	1	4	5
	- อ.ศรีเมืองใหม่	-	1	2	3
	- อ.เมืองอุบลฯ	-	1	6	7
	2.จังหวัดร้อยเอ็ด	1	-	18	19
	- อ.โพธิ์ชัย	-	1	2	3
	- อ.เมยวดี	-	1	3	4
	- อ.เสลภูมิ	-	1	4	5
	- อ.จตุรพักตรพิมาน	-	1	4	5
	3.จังหวัดมหาสารคาม	1	-	16	17
	- อ.โกสุมพิสัย	-	1	4	5
	- อ.พยัคฆภูมิพิสัย	-	1	4	5
	- อ.เข็ยงยืน	-	1	4	5
	4.จังหวัดกาฬสินธุ์	1	-	15	16
	- อ.เมืองกาฬสินธุ์	-	1	5	6
	- อ.ห้วยผึ้ง	-	1	2	3

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขตการ ศึกษา	จังหวัด/อำเภอ ที่สุ่มได้	กลุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่ง			รวม
		ศึกษาธิการ จังหวัด	ศึกษาธิการ อำเภอ	ข้าราชการใน สำนักงานทุก ตำแหน่ง	
	- อ.หนองกุงศรี	-	1	2	3
	- อ.ห้วยเม็ก	-	1	3	4
	รวม	4	16	122	142
เขตการ ศึกษา 11	1.จังหวัดนครราชสีมา	1	-	17	18
	- อ.คง	-	1	4	5
	- อ.โนนสูง	-	1	4	5
	- อ.สีคิ้ว	-	1	3	4
	- อ.บ้านเหลื่อม	-	1	3	4
	- อ.จักราช	-	1	4	5
	- อ.ขามสะแกแสง	-	1	2	3
	2.จังหวัดสุรินทร์	1	-	16	17
	- อ.ศรีขรภูมิ	-	1	4	5
	- อ.สำโรงทาบ	-	1	3	4
	- อ.เมืองสุรินทร์	-	1	5	6
	3.จังหวัดชัยภูมิ	1	-	13	14
	- อ.เกษตรสมบูรณ์	-	1	4	5
	- อ.เทพสถิตย์	-	1	3	4
	- อ.ภูเขียว	-	1	6	7

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เขตการศึกษา	จังหวัด/อำเภอ ที่สุ่มได้	กลุ่มตัวอย่างแยกตามตำแหน่ง			รวม
		ศึกษานิเทศก์ จังหวัด	ศึกษานิเทศก์ อำเภอ	ข้าราชการใน สำนักงานทุก ตำแหน่ง	
	- อ.คอนสวรรค์	-	1	3	4
	รวม	3	13	94	110
	รวมทุกเขตการศึกษา	10	44	331	385

ขั้นตอนในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัยและ ออกแบบวิจัย
3. สร้างเครื่องมือสำหรับการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลและอภิปรายผล
6. เสนอรายงานผลการวิจัย

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1.1 แบบสัมภาษณ์ ใช้สัมภาษณ์เฉพาะหัวหน้าหน่วยงาน คือ ศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการอำเภอ มี 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 : เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

ตอนที่ 2 : เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานตามกระบวนการพัฒนาบุคลากร

ตอนที่ 3 : เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาบุคลากร

1.2 แบบสอบถาม ใช้สอบถามข้าราชการส่วนภูมิภาค สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอของกลุ่มตัวอย่างทุกตำแหน่ง แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 : แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 : สอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการพัฒนาบุคลากรในแต่ละกิจกรรม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) และคำถามแบบปลายเปิด (Open-ended)

1.3 การวิเคราะห์เอกสารของหน่วยงาน ได้แก่

- โครงการพัฒนาสำนักงาน
- แนวทางการพัฒนาสำนักงาน
- โครงการพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน
- เอกสารพัฒนาบุคลากรของสำนักงาน
- เอกสารประกอบการสัมมนาของสำนักงาน

2. วิธีสร้างเครื่องมือ

2.1 สร้างแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามขึ้นเองตามกรอบแนวคิดสำหรับการวิจัย แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาปรับปรุงแก้ไข

2.2 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ไปขอความเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา

2.3 นำแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง แล้วนำไปรวบรวมพิมพ์เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้เดินทางไปสัมภาษณ์ด้วยตนเอง และส่งผู้ช่วยวิจัยไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตั้งแต่วันที่ 8-23 ธันวาคม 2534 จำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 54 คน โดยแยกเป็น ศึกษานิเทศก์จังหวัด 10 คน คิดเป็นร้อยละ 58.8 ของหัวหน้าหน่วยงานระดับจังหวัด (ศึกษานิเทศก์จังหวัด) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (17 คน) และศึกษานิเทศก์อำเภอ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 25.8 ของหัวหน้าหน่วยงานระดับอำเภอในจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (170 คน) จำนวนผู้รับการสัมภาษณ์ทั้งหมด ครบ 54 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้รับการสัมภาษณ์

ผู้รับการสัมภาษณ์	จำนวน	ได้รับการสัมภาษณ์	ร้อยละ
ศึกษานิเทศก์จังหวัด	10	10	100
ศึกษานิเทศก์อำเภอ	44	44	100
รวม	54	54	100

2. ส่งแบบสอบถามพร้อมซองเปล่าติดแสตมป์ จำนวนซองถึงผู้วิจัย ส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และบางส่วนส่งด้วยตนเอง พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ แบบสอบถามส่งไปรวมทั้งสิ้น 385 ชุด ได้รับกลับคืนทั้งสิ้นจำนวน 384 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.7

หลังจากได้รับแบบสอบถามคืนแล้ว ผู้วิจัยได้สำรวจความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทั้งหมด ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 383 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.4 ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของแบบสอบถามที่แจกไปและได้รับกลับคืน

จังหวัด	แจกไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
อุตรธานี	46	45	97.8
สกลนคร	39	39	100.0
ขอนแก่น	48	47	97.9
อุบลราชธานี	42	42	100.0
ร้อยเอ็ด	36	36	100.0
มหาสารคาม	32	32	100.0
กาฬสินธุ์	32	32	100.0
นครราชสีมา	44	44	100.0
สุรินทร์	32	32	100.0
ชัยภูมิ	34	34	100.0
รวม	385	383	99.4

3. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานดังนี้

- 3.1 โครงการพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
- 3.2 แนวทางการพัฒนาสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

- 3.3 โครงการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
- 3.4 เอกสารประกอบการประชุมข้าราชการสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
- 3.5 เอกสารการอบรมสัมมนาผู้ช่วยศึกษาธิการอำเภอและเจ้าหน้าที่ในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและสำนักงานศึกษาธิการอำเภอ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ ใช้วิธีแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียงคำบรรยาย
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ใช้วิธีแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละและวิเคราะห์เนื้อหา แล้วนำเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบความเรียงคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้ค่าร้อยละ

จากสูตร

$$\text{ค่าร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น} \times 100}{\text{ความถี่ทั้งหมด}}$$

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหา จัดหมวดหมู่และนำเสนอด้วยการบรรยาย